Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 170. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го ВЕРЕСНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 6, 1984 No. 170. VOL. XC.

Окружний Комітет УНСоюзу в Рочестері відзначить 90-річчя УНС

Рочестер, Н. Й. — Тут Окружний Комітет УНС приготовляє Ювілейний концерт і бенкет з приводу 90-річчя Українського Народного Союзу. Обидві імпрези відбудуться в суботу 6-го жовтня ц.р. в авдиторії школи св. Йосафата при Стентон Лейн і розпічнуться о год. 6-ій вечора.

У програмі передбачені коктейль, офіційна програма з промовами членів Головного Уряду УНС, мистецька програма і о год. 9-ій вечора бенкет. Вступ на ці імпрези виносить 10 дол. від особи.

Окружний Комітет УНС, під проводом Головного радного УНС Володимира Гавриляка, докладає усіх зусиль, щоб гідно та величаво візначити на своєму терені 90-річчя цієї найстаршої і найбільш заслуженої братської організації в ЗСА та запрошує на святкування представників усіх українських організацій та широке громадянство міста Рочестеру і околиці.

Зголошувати свою участь можна до дня 27-го вересня ц.р. на адресу Окружного Комітету УНС 831 Джозеф авеню, Рочестер, Н. Й. 14621 а можна також телефонічно у заступника голови Окружного Комітету Петра Дзюби (621-5230), секретаря Дмитра Пристая (482-1640) касира Миколи Лилака (482-4531) і члена Управи А. Омельченка (342-6506).

Телемережа Ен-Бі-Сі передає програми про СССР

Ню Йорк. — Телевізійна мережа Ен-Бі-Сі почала передавати в середу, 5-го вересня, передачі із Совєтського Союзу на своїй ранішній програмі „Тудей" в годинах від 7-ої до 9-ої ранку. Координатори цієї програми Браєн Ґамблє передає ці репортажі безпосередньо з Москви і продовжуватиме їх до середи, 12-го вересня.

Крім того, кореспондент Ен-Бі-Сі Ґеррик Атлі починає в п'ятницю, 7-го вересня, серію спеціяльних програм про міста СССР на вечірній передачі новинок в год. 11-ій вечора (східнього часу). Ця серія йтиме до п'ятниці, 14-го вересня, за вийнятком суботи і неділі.

Слухачі цих програм можуть висловлювати свої думки, телефонуючи до місцевих станцій мережі Ен-Бі-Сі, або до центрального бюра в Ню Йорк на число (212) 664-4444.

На Фестивалі в Ліберті парку заприсяжуть нових громадян

Трентон, Н. Дж. — Із бюра губернатора стейту Ню Джерзі Томаса Кейна повідомляють, що цього року під час традиційного вже етнічного Фестивалю в „Ліберті парку" в Джерзі Сиclub, що відбудеться в суботу, 8-го і неділю, 9-го вересня, включено заприсяження нових американських горожан.

200 імігрантів з Куби, Індії та Єгипту дістануть в спеціяльній церемонії у суботу 8-го вересня ц.р. о год. 12-ій американське горожанство, а після того губернатор Кейн відкриє формально Фестиваль.

Заприсяження буде кульмінаційною і важливою точкою Етнічного Фестивалю, бо це буде ще одним доказом на те, що стейт Ню Джерзі складається із ряду етнічних мешканців, які тут знаходять свобідне та рівнорядне із усіми горожанами життя.

Підготовкою тих імпрез займається Дорадча етнічна комісія при бюрі губернатора, яка складається із 19-ти осіб і яка цікавиться усіма етнічними справами стейту Ню Джерзі.

Фестиваль в „Ліберті парку" буде проходити через два дні 8-9-го вересня і буде відкритий від 11-ої год. ранку до 6-ої вечора.

ЗСА мають нового бомбовика

Новий бомбовик типу Б-1Б.

Памдейл, Каліф. — Компанія Роквелл випродукувала перший із запланованих 100 бомбовиків типу Б-1Б та показала його публічно заледве тиждень після того, як бомбовик типу Б-1Б впав і розбився під час пробного полету. Цю останню программу Департамент летунства затримав до часу повної перевірки випадку, в якому згинув головний пілот компанії Роквелл, Т.Д. Бенефілд.

Натомість продукція бомбовика типу Б-1Б продовжуватиметься і на ту ціль призначено 28,3 більйона долярів. Останній із сотні літаків має бути випродукований до квітня 1988 року.

Як відомо, проєкт продукції бомбовиків типу Б-1Б був затверджений Конґресом ЗСА ще в 1970 році, коли то почалася продукція тих низько літаючих бомбовиків. В 1977 році тодішній президент Джиммі Картер затримав продукцію тих літаків, уважаючи, що вони будуть пересталі ще до закінчення продукції. Але в 1980 році президент Роналд Реґен, за згодою Конґресу, відновив продукцію тих літаків, тим більше, що Совєтський Союз розпочав продукцію подібних літаків вже раніше.

Вікриття нового бомбовика відбулось в присутності біля 1,500 осіб, в тому числі кілька конгресменів, які підтримували цей проєкт, та членів Депатаменту летунства. Президент Реґен прислав ґратуляційну телеграму.

Чи слід Президентові дебатувати з В. Мондейлом аж шість разів?

Щоб здобути собі більше розголосу, коли кандидат на Президента ЗСА не є надто популярний, він бажає мати якнайбільше можливостей бути баченим у товаристві (та в дебатах) з більш промінентним своїм суперником. Цієї спокуси не уникнув і Волтер „Фріц" Мондейл, кандидат на президента від Демократичної партії, з притиском пропонуючи дуже популярному президентові ЗСА Роналдові Реґенові цілу „в'язанку" передвиборчих дебат. Їх Мондейлові хочеться мати шість.

У відповідь на цей натиск з боку Мондейла речник Президента з Білого Дому каже, що Президент не проти дебат, до яких стане „у відповідний час" і матиме відповідну кількість розмов, але не шість. Джеймс А. Бейкер, шеф штабу Білого Дому, назвав Мондейлову вимогу про шість балачок „партійною тактикою", розрахованою на те, щоб сконцентрувати увагу слухачів і глядачів „на слова, а не на діло", тобто — на ті твердження, які людина „прорікатиме на таких дебатах, замість концентруватися на вже пророблених ділах".

Знавці цих справ від себе добавляють, що людина, яка має язик „наломаний до

Закінчення на ст. 3.

НА КРЕМЛІ ЗНОВУ ІСНУЄ КРИЗА ЛІДЕРСТВА

Москва. — Акредитовані в СССР кореспонденти інформують, що совєтський лідер, генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР Константин Черненко все ще не показується у своєму кремлівському бюрі і не приймає закордонних дипломатів, а зокрема голів держав, які останньо відвідували Совєтський Союз. Правда, пресове агентство Ройтерса повідомило у понеділок, 3-го вересня, що речник совєтського міністерства закордонних справ Владімір Б. Ломейко заявив, що Черненко, мовляв, виконує свої обов'язки, але він не сказав чи він повернувся до Москви, а якщо так, чи перебуває ще далі у шпиталі, як раніше говорили навіть пересічні совєтські громадяни.

Ці питання виникнули на короткій пресовій конференції, що її час-до-часу скликує згадане совєтське міністерство.

Як відомо, недавно газета „Правда", орган Центрального Комітету КПСС, опублікувала інтерв'ю з Черненком, у якому він займає становище до роззброєння і редукції міжконтинентальних нуклеарних і міжпростірних ракет. На підставі цього інтерв'ю кореспонденти зробили висновок, що совєтський лідер вже нарешті повернувся з довгих вакацій, бо в Москві вже ніхто його не бачив принаймні два місяці.

„Вже саме інтерв'ю говорить само за себе, — заявив згаданий речник совєтського міністерства, — і тому немає причини сумніватися, що К.У.Черненко виконує свої обов'язки."

Західні дипломати і політичні спостерігачі твердять, що заява В. Ломейка нічого не вияснює, а радше навпаки, поглиблює сумнів, що до хвороби Черненка. У Лемонті, Ілл., віцепрезидент ЗСА Джордж Буш відповів на питання кореспондентів, що йому відомо про хворобу совєтського „президента" і всі познаки вказують на те, що стан його здоров'я в останньому часі значно погіршився. Літній час совєтські лідери використовували звичайно для зустрічей з іншими лідерами комуністичних партій заприязнених держав, чого не робив теперішній генсек, — заявив Дж. Буш.

К. Черненко, якому 24-го вересня ц.р. сповниться 73 роки, хворіє, згідно з первісними інформаціями, на емфезиму, але тепер вже говориться про хворобу серця, а навіть вилив крови в мозку. Очевидно, це все тільки спекуляції, бо про ці справи мало знає пересічний громадянин в СССР, а тим більше закордонні дипломати чи кореспонденти.

КОНСЕРВАТИВНА ПАРТІЯ В КАНАДІ ПЕРЕМОГЛА У ВИБОРАХ

Браєн Малруні

Оттава, Канада. — Прогресивно-консервативна партія в Канаді, лідером якої під теперішню пору є Браєн Малруні, який тільки в червні ц.р., перебрав це керівне становище від Джова Кларка, здобула велику перемогу у всекрайових парляментарних виборах (лендслайт) над Ліберальною партією, лідером якої став недавно Джан Тирнер, перебравши керівництво партією з рук довголітнього прем'єр-міністра Еліота Трудо.

Політичні спостерігачі, які докладно слідкували за перебігом канадських виборів кажуть, що ще кілька днів перед виборами не можна було сказати, що консерватисти виграють вибори, хоч загальний настрій серед населення був проконсервативний і опити, переведені різними дослідними інститутами, давали перевагу Малруні над Тирнером. Однак ніхто не сподівався такої великої перемоги консерватистів, які фактично здобули вигідну парляментарну більшість, перший раз на протязі минулих 26 років.

Б. Малруні, майбутній прем'єр-міністер канадського уряду, є адвокатом по фаху, походить з мішаної ірляндсько-французької родини і одружений з канадкою югославського походження. До речі, Б. Малруні мав свій перший політичний „дебют" серед українців на ІУ Конгресі СКВУ, виступав на українському фестивалі біля Едмонтону і є запрошений тепер, як почесний гість на Конгрес Українців Канади, який відбудеться в жовтні цього року.

Новий лідер Прогресивно-консервативної партії, якому минуло 45 років життя, обіцяв канадським виборцям зміцнити економіку країни і поліпшити політичні, торговельні, культурні та інші відносини із великим сусідом Канади — З'єднаними Стейтами Америки. Консервативна партія, як виглядає з останніх повідомлень, здобула вигідну кількість мандатів майже в усіх провінціях. У великих двох провінціях Квебеку і Онтаріо партія Малруні здобула абсолютну більшість місць на усіх 282 у парляменті. Принаймні п'ять провідних лібералів, колишніх міністів в уряді Трудо, загубили свої місця в парляменті.

На заході Канади консерватисти також здобули значну перемогу над лібералами, хоч остаточних підрахунків із західніх провінцій ще немає. В кожному разі відсоток перемоги 49 проти 32 вказує, що партія Малруні здобуде перемогу в кожній провінції.

Канадські вибори, кажуть спостерігачі, дещо подібні до виборів в 1958 році, коли консерватисти під проводом Джана Діфенбейкера великого прихильника української справи у світі, фактично виелімінували були лібералів від впливу на політику країни. Крім того, перемога консерватистів в ліберальних провінціях, наприклад таких як Квебек, вказує що канадці хотіли зміни і пов'язують з нею великі надії на поправу економіки та на пожвавлення торгівлі із ЗСА, яка дасть нові варстати праці для багатьох тисяч робітників.

ПАМ'ЯТКОВІ ОЛІВЦІ

Ню Йорк. — З нагоди 20-річчя посвячення пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінгтоні Роман Іваницький виготовив 2,000 олівців (т. зв. „болл пен"), синьожовтого кольору із статуеткою поета та написами українською і англійською мовами. Ці олівці учасники маніфестації 16-го вересня у Вашінгтоні під час концерту дістануть безкоштовно як пам'ятку про цю подію.

ЗНАВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ ПИШЕ МОНОГРАФІЮ

Джерзі Ситі. (Ольга Кузьмович). — Переводити інтерв'ю з різними людьми — це для журналіста щоденника „хліб насущний", але все ж таки є інтерв'ю, які дають нам не лише інформацію про дану людину чи подію, але також справжню приємність та інтелектуальну насолоду. Таке почуття мали ми після закінчення розмови із проф. Валеріяном Ревуцьким, який зайшов до редакції „Свободи" в товаристві д-ра Гілярія Чолгана, щоб поінформувати про підготову нової книжки з ділянки театрального мистецтва.

Ідеться про монографію під назвою „Нескорені Березільці", якими є (що не важко здогадатися) корифеї української сцени Йосиф Гірняк і його дружина Олімпія Добровольська.

Монографію готує проф. В. Ревуцький і саме для останніх розмов із Йосифом Гірняком та узгіднення із ним готового до друку машинопису на 220 сторінках приїхав до Ню Йорку з далекого Ванкуверу наш співрозмовець. Проф. В. Ревуцький викладав в університеті у Ванкувері в роках 1960-1979 і там живе по сьогоднішній день, але його знання українського театру сягає ще років у Києві та Львові.

За ним понад 150 статтей в англійській і українській мовах, обширна студія п. н. „П'ять великих акторів української сцени", праці в українській та англомовній енциклопедіях на тему українського театру та участь у підготові театральних п'єс різних українських театрів.

Нічого дивного, що саме проф. В. Ревуцький піднявся праці над монографією про Й. Гірняка і О. Добровольську і щасливо тепер її завершив.

На цих інформаціях, які В. Ревуцький подає з незвичайною скромністю, наша розмова не кінчається. Ми розгортаємо її у ширшому питанні завдань українського театру взагалі та слухаємо зі зацікавленням міркування нашого гостя на цю тему.

На світлині: (зліва) проф. В. Ревуцький, справа д-р Г. Чолган.

На його думку, театр, — це найбільше національне мистецтво, бо воно зв'язане із живим словом. Тому таке важливе воно в українській спільноті, бо при його допомозі можемо плекати та розвивати українську мову, яка тепер переходить таку кризу і в батьківщині і у вільному світі.

Але, — каже наш співрозмовець — ментальність старшого українського покоління і молодшого вже дуже різна, тому і підхід до театрального мистецтва - інакший. Коли старше покоління ще вдоволялося побутовим українським театром, молодше вимагає більше, вимагає порушування актуальних проблем, актуальних п'єс навіть не в українській мові, а з українською тематикою.

Такий зворот завважує проф. В. Ревуцький у нових п'єсах молодих канадських авторів, що є вже з третього покоління українських поселенців, які тепер „відкрили" своє українське походження і свій український сантимент. Проф. В. Ревуцький припадково зустрівся із п'єсою на сцені експериментального театру у Ванкувері авторства Теда Ґалея, українця третього покоління „Після похорону баби". Цей самий Т. Ґалей написав п'єсу „Квашені огірки", а останньо „Сестри Грабовські", в яких порушив проблему трьох поколінь жінок. П'єса „Після порохону баби" має також актуальну проблему української селянської родини з Манітоби, син якої захоплений сьогоднішнім життям і вже не є зацікавлений українською культурою і традиціями. Другий із канадських драматургів українського походження — це Юрій Ріґа, який заглибився у соціяльних проблемах.

Усі п'єси цих авторів виставляють на канадських сценах із успіхом, а деякі з них, як „Після похорону баби", виводять також українські театральні групи, які стараються оживити театральне українське мистецтво на терені Канади. Слу-

(Закінчення на ст. 4)

У СВІТІ

ПРЕДСТАВНИКИ АДМІНІСТРАЦІЇ Роналда Реґена, головно спеціялісти від африканських проблем, зустрілися з речниками уряду Уґанди, щоб вияснити справу масового винищування цивільного населення у громадянській війні. Число вбитих переходить 200,000 осіб за останні три роки і це викликає страх і недовір'я до тамошнього уряду. Президент Уґанди Мілтон Оботе заявив, що він хотів би бачити докази на закиди, що його військові частини займаються винищуванням політичних противників і цивільного населення. На його думку таку пропаґанду проти уряду Уґанди поширюють комуністи, підтримувані Совєтським Союзом, який взагалі вносить спустошення в країнах Африки.

ЕКЗЕКУТИВНА РАДА австрійської соціялістичної партії прийняла плян канцлера Фреда Сіноваца модернізації функціональности уряду і дала свою згоду на пересунення чотирьох міністрів, — міністра фінансів, закордонних справ, транспортації і координації допомог родинам. Головним прицілом при зміні був однак міністер фінансів Герберт Сальхер, який під час урядування колишнього канцлера Бруно Крайского мав великий вплив на політику Австрії. Політичні спостерігачі кажуть, що заміна чотирьох міністрів й інші пересунення — це найбільша перебудова уряду Австрії від часу Другої світової війни.

НЕВІДОМІ ТЕРОРИСТИ, які називають себе „мусулманською групою" вже другий раз погрожують влаштувати у святому місті Мекка кровопролиття, що було б сильним ударом по престижі монархістичного уряду Савдійської Арабії. Терористи телефонували до урядових осіб тієї країни, дорікали урядові Савдійської Арабії, що він відтягнув з Бейруту свого амбасадора і працівників амбасади і тим самим послабив впливи ливанського уряду. Уряд Савдійської Арабії наказав зміцнити охорону населення, особливо вірних, які прибули до Мекки на річний відпуст.

ПОНАД 10 АФРИКАНЦІВ загинули, а кільканадесять були поранені під час сутички з поліцією у місцевості Шарпенвілл, приблизно 30 миль від столиці Південної Африки Йоганнесбурґу. Поліція вживала водні гармати, слізний газ, плястикову і правдиву амуніцію у боротьбі з ворохобниками, які палили доми і авта, грабували майно, вбивали білих мешканців тощо. У висліді проголошеного виїмкового стану в місті поліція зуміла навести спокій, але, як кажуть політичні спостерігачі, дуже великим коштом.

ПАКІСТАНСЬКА ГАЗЕТА поінформувала, що у висліді великої експльозії на летовищі в Кабулі, Афганістан, там загинули 42 особи, понад сотню поранених перевезли до місцевих шпиталів. Серед забитих і поранених було декілька совєтських вояків і один дипломат, прізвища якого в інформації не називається. Бомбу, чи декілька бомб, підклали на летовищі антикомуністичні повстанці, які, як відомо, ведуть війну проти насадженого Москвою комуністичного уряду Бабрака Кармаля і окупаційних совєтських військ.

ШЕФ ІЗРАЇЛЬСЬКОЇ АРМІЇ ген. Єгуда Коген заявив у розмові з кореспондентами, що Ізраїль витратив від 12 до 18 мільйонів долярів на поліпшення своїх оборонних позицій на лінії, яка розділяє ізраїльську і сирійську армії і на спостереження за рухами війська у долині Бекаа в Ливані. Коген підкреслив, що сирійці значно збільшили свою військову присутність в Ливані кількісно і якісно. Він думає, що було б великим ризиком для Ізраїля відтягати тепер свої військові частини з південної частини Ливану, бо тоді сирійська армія стане на кордонах Ізраїля і загрожуватиме більше, як колись загрожували партизанські частини Палестинської Визвольної Організації.

В АМЕРИЦІ

ВИСТУПАЮЧИ НА ЯРМАРКУ в Мерріллі, Висконсин, Джералдін Ферраро зробила цікаву помилку. Читаючи свою промову вона в мрячному світлі замість слів: „Ви також будете частиною історії, коли я буду стояти в Капітолі й присягати як перша жінка віцепрезидент в історії Америки", Дж. Ферраро прочитала: „...коли я буду стояти в Капітолі й присягати як перша жінка-президент в історії Америки".

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ повідомив у вівторок, 4-го вересня, що в гелікоптері, який був збитий над Нікараґуа, не було нікого із американських державних урядовців. Газета „Ню Йорк Таймс" навела слова сен. Даніеля Мойнигена, який мав заявити, що йому відомо з джерел Сі-Ай-Ей, що двоє із трьох убитих пасажирів гелікоптера, правдоподібно, були найманними вояками, які проте, не були пов'язані з цією аґенцією.

КРАЙОВА ФЕДЕРАЦІЯ охорони життя тварин повідомила, що „лисі орли" (bold eagles) після років вимирання, починають в останньому році збільшуватися у кількості, що зросла з 10,903 до 11,819 в 42-ох стейтах.

ПАСТОР ДЖЕССІ ДЖЕКСОН почав кампанію на користь кандидатів від Демократичної партії, запевнивши, що він поведе найбільший в історії похід за активізування виборців, щоб перемогти республіканську листу з президентом Роналдом Реґеном на чолі.

БЮРО ПЕРЕПИСУ населення повідомляє, що від 1978 до 1982 року різко збільшилося число малих фарм в країні. В 1982 році було 637,000 фарм з площею менше ніж 50 акрів землі, що становить збільшення на 17 відсотків, порівняно з роком 1978, коли було останнє обрахування. Збільшення це охопило всі стейти, крім Північної Каролайни. Департамент сільського господарства заявив, що хоч очікувалося збільшення малих фарм, але 17 відсотків збільшення за період чотирьох років — це несподіване явище. Кількість великих фарм також збільшилася, головно фарм із земельним приділом 2,000 і більше акрів, яких у 1982 році було 1,224. Натомість зменшилася кількість фарм із земельним приділом від 50 до 1,999 акрів.

16-го ВЕРЕСНЯ У ВАШІНҐТОНІ: СКАЖІМ НІ РОСІЙЩЕННЮ УКРАЇНИ, ТАК — УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Злочини, яких не забувається

Перший вересня цього року був першими роковинами одного з найгірших злочинів новітньої історії. З наказу вищого совєтського військового командування пілот совєтського літака збив ракетою південнокорейський пасажирський літак, при чому згинуло 269 цивільних осіб, усі члени залоги й пасажири. Літак, за своєю назвою „КАЛЬ—007" летів з Америки до Японії північним повітряним шляхом і, з невідомих причин, збився дещо з дороги, залетівши на совєтську далекосхідню теритію. Але й совєтські літаки не раз залітали над американську Аляску, а ніколи жадного не нищили. Москва призналася до свого вчинку щойно на п'ятий день після того, коли „КАЛЬ—007" „зник" з екранів контрольних веж на летовищах в Сеулі і Токіо. Большевики ніколи не призналися до вини, ніколи не висловили жалю з приводу того злочину. Навпаки. Вони винагородили старшину, який видав наказ знищити той пасажирський літак, та пілота, який той наказ виконав. Вони наводили цілу низку видуманих брехливих арґументів на виправдання свого злочину: що це був американський розвідчий літак; що совєтський пілот не міг розрізнити велетенський літак типу „Боінґ 747" від американськогорозвідувального літака типу „Ар-Сі —135", бо ніби обидва дуже один до одного подібні; що літак летів затемнений; що совєтський пілот давав світляні накази південнокорейському літакові приземнитися, але той не реаґував — і подібні видумки. Але совєтський поручник летунства Віктор Беленко, який „вибрав свободу" і втік зі своїм військовим літаком типу „МІҐ — 25" до Японії, де негайно дістав в американській амбасаді азиль, у спеціяльному інтерв'ю в „Рідерс Дайджест" за січень цього року, точка за точкою, виявляв брехні совєтських арґументів.

У перші роковини цього злочину минулого 1-го вересня відбулася в Ню Йорку демонстрація перед Об'єднаними Націями. Саме навпроти будівлі ОН вмуровано таблицю в одну кам'яницю, у честь загинулих в тому злочинному большевицькому акті. Присутній нюйоркський сенатор Алфонс Д'Амато, — показуючи рукою на головну квартиру ОН таврував ту найвищу міжнародну установу за те, що вона не спромоглась навіть на найделікатніше натаврування Совєтського Союзу за вбивство 269 цивільних, ні в чому невинних людей. Названий сенатор звернув увагу, що СССР не тільки не признався до вини, але й відмовився заплатити будь-яке відшкодування рідні загинулих в літаку осіб. Великі демонстрації відбулися в Південній Кореї, де присутніми були також 900 свояків загинулих в літаку „КАЛЬ—007" осіб. У Канберрі в Австралії якийсь невідомий чоловік застромих 269 картонових хрестів перед совєтською амбасадою. У Вашінґтоні демонстранти, що їх поліція не допустила перед совєтську амбасаду, носили транспаранти з написом: „Ми цього злочину ніколи не забудемо".

Є злочини в історії різних народів, і їх вони не можуть ніколи забути.

Українці ніколи не забудуть „голодової облоги" у 930-их роках, зорганізованої свідомо і пляново совєтським урядом задля винищення української вільної хліборобської верстви. Це була катастрофа голоду, якої не знала Україна за всю свою тисячолітню історію. Українці ніколи не забудуть кривавого правління Еріха Коха в Україні за Другої світової війни, коли Кох повів масакру української інтелектуальної верхівки на Волині і у Києві. Жиди не можуть забути придуманої божевільним умом Гітлера „остаточної розв'язки" жидівського питання, яка довела до винищення кількох мільйонів жидів в усіх зайнятих німцями країнах.

Поляки ніколи не забудуть варшавського нацистського режиму в Другій світовій війні з кацетами в Освєнцімі, Майданку й інших місцевостях, як також ніколи не забудуть розстріляних большевиками кругло 18,000 польських старшин в Катинському лісі, — військовиків, які втекли на совєтську територію з вибухом Другої світової війни, як до своїх „союзників". Вірмени по нинішній день не можуть забути туркам кривавої різні в 1915 році, в якій згинуло понад мільйон вірменів.

У новітній історії перед в усіх злочинах, що їх трудно забути, веде московсько-большевицький режим. Він перший завів „табори примусової праці — страхітливі кацети, він перший завів „психушки", він танками здавлював бунт жінок-в'язнів в Кінґірі, танками здавив повстання в Мадярщині і в Чехо-Словаччині. Зістрілення большевиками південнокорейського літака рік тому виявило не тільки патологічний страх кремлівських володарів перед шпигунами, але й їхній садизм. Той злочин вдарив бумеранґом по СССР: ввесь світ обурився, і ввесь вільний світ зрозумів суть варварського режиму Москви.

Юрій Р. Рибак

ПРО ФАРМАЦЕВТИЧНУ ІНДУСТРІЮ І ЩЕ ДЕЩО

Багато філядельфійців знає, яке велике значення для компюторів має Силікон Долина (Valley), одначе небагато знає, що Делавер Долина — в якій лежить її найбільше місто Філядельфія — має таке саме важливе значення для фармацевтичного досліджування і розвитку (R&D). Тут є осідок дослідних станцій найбільших американських фармацевтичних фірм. Тут постав у 1821 році Філядельфійський коледж фармації і науки, як перша інституція цього роду на західній півкулі. Як подає тижневик „Фокус" — в околиці Філядельфії йде велика конструкція дослідної станції Смит Клайн - Бекмен, що обійматиме один мільйон квадратних стіп і коштуватиме 200 мільйонів долярів.

Зовсім об'єктивно можна сказати, що околиця Філядельфії дає можливості, які тяжко знайти деінде у ЗСА. Географічно вона лежить у найбільшому осередку піклування здоров'я (Health Care), де є найкращі інституції медичної ділянки. Як обраховано в 1983 році медичні видатки околиці осягнули 72 більйони долярів, цебто одну п'яту всіх цього роду у ЗСА.

Та місцеві фармацевтичні фірми мають свої проблеми які нелегко розв'язати тим більше, що вони загальноамериканського характеру. Нелегко приходиться американській фармацевтичній фірмі виробляти ліки, а особливо ті, які можна одержати лише на лікарську рецепту. Фірми зустрічаються з великою конкуренцією світового ринку з боку чужинецьких фірм, а вдома приходиться поборювати технологічні проблеми, фінансові заплутання та ускладнене законодавство.

Як твердять знавці, то з 10,000 ліків, що їх виробляють лябораторії, лише 1,000 переходять суворі перевірки, а з тих лише один лік появляється на аптекарській полиці. Уже це вистачить, щоб вказати на високі кошти. Тому і фармацевтична індустрія призначує на цю ціль коло 10 відсотків своїх річних оборотів, а згідно з Фармацевтичним Манафактурним Товариством у 1983 році кошти осягнули суму майже трьох більйонів долярів.

У загальному, фірма потребує 14 років часу і яких 45 мільйонів долярів на це, щоб відкрити лік, його випродукувати і випустити на ринок із відповідною рекламою... Але, що станеться, коли лік перейшов уже всі проби, контролі дістав офіційний дозвіл, одначе у практичному примінені розминувся із завданням? Очевидно, що тоді індустрія має великі втрати, бо мусить призначити додаткові фонди на судові процеси і заплату відшкодування покривдженим.

У нинішніх дослідженнях над ліками індустрія взяла до уваги і це, що 12 відсотків населення світу перейшли 65 років життя, а в 1995 році, лише в самих ЗСА, буде 34 мільйони 65-літніх сеньйорів та старших від них. Тому і саме дослідження зосереджується над вивченням як працює людський організм і в який спосіб ліки та біоінженерія можуть допомагати у вилікуванні недуги.

Отже новий лік вимагає великого вкладу капіталу. Це зрозумівши, пересічний громадянин може собі пояснити чому його лік такий дорогий. Але висоту ціни не завжди диктують тільки кошти продукції. Фірма дивиться на лік — і має на це право як на продукт, що має принести зиск. Тому і на ринку зустрічаємо два роди ліків: одні з фірмовою маркою („brand name"), а інші звичайні („Generic"). І про ці роди ліків заговорила публічна опінія 13-го серпня ц.р. у „Воллі Стріт Джорнел".

Суть справи в тому, що згідно зі законом опатентування, — винахідник має право продукту лиш на протязі 17 років. Коли ж цей час промине, кожний може взятися за виріб. У наступних трьох роках у ЗСА біля 150 ліків на рецепту втратять охорону патенту і стануть звичайними ліками з новими продуцентами. І багато є в тому зацікавлених, бо це бизнес, що приносить 4 більйони долярів річно.

Щоб захоронити і продовжити свої заробітки, фірми, які виробляють ліки з фірмовою маркою, стараються впливати на лікарів, щоб вони на своїх рецептах домагалися лише ліків із оригінальною маркою. У загальному, фармацевт, що виповнює рецепту може дати інший лік, але це лиш тоді, коли він є ідентичний, а різниться лише назвою. Це важливе, бо часто ціни бувають нижчі і покупець на цьому може лише скористати. Але не лише приватна особа заощаджує гроші, теж заощаджують установи приватного і державного сектору, які платять за ліки.

Тому і Вашінгтон є під натиском двох сторін відносно змін у законі опатентування. І тут до голосу приходять політики, які більш зацікавлені у контролі цін і дешевій версії існуючих ліків, ніж у ревізії закону і полегші для розвою дослідження, яке в результаті може причинитися до покращання здоров'я не лише своїх горожан, але і цілого людства.

Безсумнівно, коли буде можна одержати цей самий лік дешевше — це буде велика фінансова допомога для мільйонів хворих. Правда, фірми не зможуть заробляти на цих ліках ці самі гроші але чи завжди фірма мусить лиш думати про свій зиск, та й до того ще й такий великий?.. Чи соціо-економічний момент для загального добра не повинен тут бути теж мірилом її дальшого успіху, коли основні кошти виробу ліків покрилися, а нормальні дивіденди заспокоїли власників капіталу, власників уділів.

П. О.

На що витрачаються гроші в СССР?

Київська газети „Радянська Україна" знову помістила довгу статтю кандидата мистецтвознавства Нонни Капельгородської під заголовком „Прокляті народом" і підзаголовком: нотатки про фільми, які викривають зрадницьку суть українських буржуазних націоналістів.

Про які фільми йде тут мова? Очевидно, про фільми з антиукраїнським змістом, які нібито „пропагують високу правду, показують боротьбу нового зі старим, відживаючим, славлять романтику героїчної праці, допомагають виховувати молодь в дусі комунізму". Каже авторка і про „українських буржуазних націоналістів" з якими, згідно з ранішим твердженням совєтської пропаґанди, вже „давно покінчено", але видно, що ні, бо Капельгородська закликає совєтську кінематографію продукувати більше фільмів, „які викрили б зрадницьку суть буржуазних націоналістів, навіки проклятих народом".

Авторка розпочинає свій „трактат" від Центральної Ради і фільму „Звенигора" в якому, за Миколою Бажаном, показано „звільнення нації, розвінчування націоналістичної романтики, криваву гайдамаччину нашого віку, що бруднила лице нашої соняшної України", а далі переходить до фільму „Арсенал", у якому, мовляв, „проймають сцени, що викривають українських буржуазних націоналістів. Характерний з цього погляду епізод, де петлюрівець запалює в націоналістичному екстазі лампаду перед портретом Кобзаря, який з огидою її гасить". „Це, — каже авторка, — була пристрасна відповідь тим, хто намагався сплюжити й сфальсифікувати творчість й ідеї Кобзаря, зарахувати його до лав націоналістичних святих".

Згадує Капельгородська й про масу інших антиукраїнських фільмів, а саме: „Вершники", створеного за мотивами роману Юрія Яновського; „Богдан Хмельницький", який „вів боротьбу проти февдалів"; „Визволення", що „розповідає про безрадісне минуле трудящих Західньої України й Західньої Білорусі"; „Буковина — земля українська"; „Вітер зі Сходу", створений за сценарієм Ванди Василєвської та Василя Кучера; „Іванна", гостро антиукраїнський і антицерковний фільм, у якому комуністичні прислужники Москви зневславлюють Слугу Божого Митрополита Андрея Шептицького, „уніято-націоналістичних зрадників" та інших; „До останньої хвилини", присвячений пам'яті відомого комуністичного поплентача Ярослава Галана; „Така тепла, така пізня осінь", „Білий птах з чорною ознакою", „Велика Ведмедиця", „Багряні береги", „Високий перевал", всі присвячені тематиці боротьби Української Повстанської Армії, яку, очевидно, авторка називає „бандитами гітлерівських наємників", „фашистським охвістям" тощо; „Гірке відлуння", „Без строку давності", „Три обличчя Пітера Ментена", „Хто ви містер Климчук?", „Троянський кінь", „Упирі", „Спокута чужих гріхів", „Таємниці св. Юра", це пропаґандивні фільми з очорненням Української Католицької Церкви і її Ієрархії і праці українських поселенців у вільних країнах світу. Ось на які фільми із пусто-порожньою пропаґандою, перемелюваною стократно і безглуздо, витрачаються у СССР народні гроші замість обернути їх на хліб українському селянинові, робітникові, дитині чи старикові; мета совєтського уряду надто виразна: посилювати кампанію комуно-московської імперії і васалів Москви в Україні.

Згадує Н. Капельгородська і про закордонні спроби кіностудії КАНУКР, УФС у Філядельфії, які на її думку, тільки старалися „вибілювати і регабілітувати у своїй продукції бандерівських головорізів, котрі принесли ганебну присягу фюреру і зрадили свій народ".

Заплянованo чергові кінострічки, -каже авторка статті, -що „продемонструють злочинну суть українських буржуазних націоналістів. Над ними працюють майстри, які добре розуміють інтернаціональну місію радянського кіно".

Здається краще й не могла закінчити своєї статті Капельгородська. Шкода тільки, що вона взялася за цю суто каґебівську тему, бо для цього не потрібно було кандидатського ступеня, який вона осквернила своєю банальною і оклепаною антиукраїнською тематикою, так часто порушуваною на сторінках совєтської преси.

Степан Женецький

ІСТОРІЯ БІЖИТЬ ПРОТИ СОВЄТСЬКОЇ СИСТЕМИ

З того часу, коли президентом Америки став Роналд Реґен, то американська зовнішня політика, зокрема супроти аґресивного Совєтського Союзу, стала наново рішучою і самопевною, як пристало на наймогутнішу потугу світу. Вона сильно відрізняється від політики потурання і угодовства за президента Картера і теперішнього кандидата на президента від Демократичної партії Волтера Мондейла. Ця тверда політика Реґена супроти Кремля проявляється зокрема тепер, у передвиборчий час вибору нового президента Америки. Це наявно бачимо із заяв і тверджень як самого Реґена, що поновно кандидує на президента Америки від Республіканської партії, так і його державного секретаря, тобто міністра закордонних справ Джорджа Шулца.

У промові, що її виголосив Джордж Шулц на Конвенції американських ветеранів закордонних воєн він сказав, на нашу думку, цілком привільно, що „струя історії біжить з нами" та що він є певний, що одного дня свободу відновлять в поневолених комуністичною Москвою країнах Східньої Европи.

На цій Конвенції американських ветеранів, що відбулася в Чикаґо, Дж. Шулц продовжував тему, яку започаткував президент Реґен на з'їзді представників польської еміґрації, де гостро засудив поневолення Совєтським Союзом Східньої Европи. Цю промову президент Реґен виголосив у п'ятницю, 17-го серпня, на яку совєтське пресове агентство Тасс, негайно, бо зараз у неділю, 19-го серпня, відповіло на неї, оскаржуючи президента Реґена, що він мовляв, нарушує „післявоєнний політичний порядок в Европі".

Вислови Дж. Шулца, які збіглися з часом відкриття Республіканської конвенції в Далласі, становлять собою намагання Адміністрації Реґена показати закордонну політику Америки, як динамічну, а зовнішню політику Совєтського Союзу, як хитку і непевну в обличчі твердої постави Вашінґтону.

У своїй промові Шулц захваляв значення мілітарної потуги, вважаючи її передумовою для успішної зовнішньої політики. Він про це висловився дослівно так: „Як ваш державний секретар, я можу сказати з досвіду, що ніяка дипломатія не може мати успіху в обставинах страху, або з позиції слабости. Ми добре знаємо, — говорив він — що переговори і дипломатія, не підтримані мілітарною силою, не є успішною, а, навпаки, дуже небезпечною політикою".

„Наша політика — незмінна"

Рівночасно, — говорив Дж. Шулц, — дуже важливо, щоб мати терпеливість у веденні закордонної політики та не очікувати негайних змін. Наша політика — незмінна — сказав він. — Поступово і постійно, комуністична, треба розуміти: московсько-комуністична, аґресія, програє змагання в Центральній Америці та в інших частинах світу". „Струя історії пливе з нами, — твердив він — вартості, що їх плекає Америка, демократія, свобода, мир і надія на добробут, запускають коріння в цілому світі". Шулц сказав, що в Европі „солідарність демократичних націй кріпшає" та що єдність наших союзників — „сильна і певна".

„Наші спільні моральні і політичні принципи створило НАТО (Північно-Атлантійський Оборонний Союз), що стоїть на сторожі миру вже 25 років, — сказав він, — і буде продовжувати це робити в наступному столітті і далі. Натомість Совєтський Союз, -говорив він, находиться в клопотах. „Якщо є слабкість в Европі, то вона є внутрі комуно-московської імперії — твердив Шулц. — „Бажання демократії і свободи в країнах Східньої Европи є сильною, зростаючою силою. Ми були свідками цього в недавніх роках серед відважного польського народу і бачили це в Чехо-Словаччині в 1968 році, в Мадярщині в 1956 році і Східній Німеччині в 1953 році". Яка шкода, що Шулц, мабуть, через недогляд не згадав про щораз сильніші рухи серед поневолених народів у складі комуно-московської імперії за усамостійнення, а навіть щораз голосніші виступи проти комуністичної системи самих росіян. Про це він напевно добре знає, бо це питання виразно порушив у нещодавніх своїх виступах з приводу відзначування Тижня Поневолених Націй сам президент Реґен.

„Ми, (значить Америка), ніколи не погодимося з ідеєю поділеної Европи — заявив Джордж Шулц. — Час не діє по стороні імперіялістичного поневолення.

За нашого життя ми можемо не побачити свободи у Східній Европі. Також наші діти можуть ще не бачити її. Але одного дня це станеться! Майбутнє світу — це майбутнє свободи".

Закінчення на ст. 3.

У ЗВ'ЯЗКУ З РІЧНИЦЕЮ з часу, коли совєти збили південнокорейський літак, в якому згинули 269 осіб, совєтська преса переповнена зливою статтей на цю тему, в яких знову повторюються обвинувачення на адресу ЗСА, що цей літак виконував шпигунську місію. Більшість із цих статтей витягають відомості та коментарі на цю тему із західньої преси, — як вони роблять це стало, — щоб своїм найбільш контроверсійним становищем надати універсального забарвлення. Нещодавно тижневик спілки письменників „За рубєжом" передрукував повністю статті із англійських і західньонімецьких публікацій, в яких висловлювалися припущення, що літак цей міг евентуально бути у розвідувальному полеті для американської розвідки. „Літературная газета" цитувала японську пресу, а московське радіо підхопило рапорт з Бразилії контроверсійного і вигідного для совєтської пропаґанди інтерв'ю італійської газети з колишнім американським дипломатом.

Зенон Городиський

ДО ІСТОРІЇ ПОВСТАННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

VI.

В точці 1. протоколу від — 22 .IУ. 1944 року стверджується, що Всеукраїнська Національна Рада „як єдиний повновласний представник всього Українського Народу покликана заступати і вести національно-державну справу українського народу в усіх ділянках його життя". В своїй плятформі з серпня 1944 року до цієї точки ВУНР додає: „Свою акцію репрезентанта істотних прагнень українського народу ВУНР переводить як в середині України, так і за кордоном".

В точках квітневого протоколу, встановлено формальні і статутові питання функцій і повновластей покликаних органів Всеукраїнської Національної Ради.

В деклярації з цієї самої дати Всеукраїнська Національна Рада, як чинник, створений визвольною боротьбою і для визвольної боротьби, стає в осередку історичних змагань української нації. В обличчі відступу німецького імперіялізму з України і відновлення на українських просторах окупаційного режиму імперіялістичної большевицької Росії, Всеукраїнська Національна Рада заявляє:"... ми, що репрезентуємо волю й єдність Українського Народу іменем всього його заявляємо, що його визвольна боротьба триватиме далі, аж до повного здійснення засади самовизначення Української Нації через побудову Суверенної Соборної Української Держави.

Ставши на позапартійному принципі, Всеукраїнська Національна Рада включає в свої ряди і в свою працю всіх справжніх українських патріотів і самостійників без огляду на партійну приналежність. Плятформа зі серпня 1944 року вияснює цю справу так: „Будучи чинником позапартійним, вона рішуче стремить до міцного зєднання всіх революційно-визвольних українських сил при суворій умові, що сили ці остаточно позбавлені якихнебудь шкідливих для української державности політичних впливів і що вони не визнають жадного пріорітету якихбудь позаукраїнських партій і осередків і ведуть безкомпромісову боротьбу проти всяких окупантів". При тому ВУНР не узгляднює „політичних монопартій та їхніх претенсій на монопольність у визвольній боротьбі".

ВУНР не числить себе урядом, а є тільки революційним органом, що покликаний зосереджувати й оформляти всебічну боротьбу Української Нації, аж до часу скликання на рідних землях Революційного Парляменту. ВУНР стоїть на засаді народовладности з переходовим етапом, найбільш двох років чинности революційного парляменту, скликаного ВУНР.

Спосіб і характер кермування Української Державою остаточно визначить Всенародній Парлямент, члени якого обираються загальним, рівним, таємним і безпосереднім голосуванням.

Наведені моменти недвозначно виявляють і підкреслюють, що Всеукраїнська Національна Рада силою свойого походження, силою своєї постави і силою пророблюваної роботи є справді єдиним покликаним всеукраїнським позапартійним органом, що має виключне право і в краю і за кордоном зосереджувати і репрезентувати українські визвольні змагання.

Всі спроби поза Всеукраїнською Національною Радою творити всеукраїнські керівні осередки, безогляду на те, від кого вони б не походили і яких назв не уживали б, є або самозванчою авантурою непокликаних чинників, або намаганням чужих, ворожих українству чинників, здобути, або поширити свій вплив на українські справи.

Серпень, 1944.

Зимою 1944 року проф. Микола Величківський та інші члени Президії УНРади перебували у Львові і тоді почалась основна підготова злуки обидвох зглядно трьох УНРад. У процесі тих розмов Митрополит Андрей Шептицький запропонував включити в розмови для підготови злуки також колишнього президента Карпатської України о. шамб. д-ра Августина Волошина. Цю пропозицію радо прийняв проф. М. Величківський, а відтак уже спільну пропозицію голови обидвох УНРад передано колишньому президентові Карпатської України і його співробітникам. Одержавши згоду о. А. Волошина на злуку трьох Рад, приступлено до остаточного устійнення проєктів Протоколу Акту Злуки, Деклярації та Політичної Плятформи.

Над проєктами тих документів працювали інж. Іван Дубина, д-р Олег Кандиба-Ольжич і Ярослав Гайвас. Остаточні документи підписали проф. М. Величківський, Митрополит Андрей Шептицький, а з доручення о. А. Волошина підписав документи колишній прем'єр Уряду Карпатської України Юліян Ревай. У висліді того проф. Микола Величківський став головою Всеукраїнської Національної Ради, Митрополит Андрей Шептицький — першим заступником голови, проф. Августин Штефан — другим заступником голови. Першим секретарем став інж. Іван Дубина, а другим секретарем інж. Осип Бойдуник, який був заарештований і перебував тоді у німецькому концентраційному таборі. Його заступав Я. Гайвас.

Треба підкреслити великий вклад праці в діяльності Президії УНРади інж. І. Дубини, який розповідав авторові цих рядків, що він „допильнував, щоб у документах були підкреслені демократичні та соціяльно-економічні питання майбутнього ладу в Україні".

Деякі з названих документів були вже друковані. І так, в 1974 році у збірнику „Непогасний огонь віри", виданому Національним Видавництвом в Европі, на сторінках 684 - 687, передруковано тексти „Протоколу", „Деклярації" і „Плятформи"; у 1983 році у В-ві „Сучасність", появився III том документів і матеріялів „Українська Суспільно-політична думка в 20 столітті", на стор. 95 цієї праці поміщено текст „Деклярації", яка є фотокопією оригіналу з архіву Тараса Гунчака. Між одним і другим документом є тільки та різниця, що в документі, друкованому в 1974 році, не подається підпису голови Центральної Національної Ради Карпатської України проф. А. Штефана, а на фотокопії оригіналу, друкованого в 1983 році той підпис є.

Подібно в деяких з документів не опубліковано прізвища другого секретаря Президії Всеукраїнської Національної Ради інж. Осипа Бойдуника. Відомо, що в квітні 1944

(Продовження на стор. 3)

До історії...

(Продовження зі стор. 2-ої)

року ані проф. А. Штефан не перебував у Львові, а інж. О. Бойдуник був у концентраційному німецькому таборі. Це зумовило, правдоподібно, те, що проф. А. Штефан дав свій підпис на оригіналі документу дещо пізніше, а прізвище інж. О. Бойдуника було відоме творцям Акту Злуки, як другого секретаря, але щойно після звільнення із німецького концентраційного табору міг він виконувати ті обов'язки.

У „Протоколі" окреслено процедуру видавання офіційних документів, наслідство на випадок смерти чи неспроможности виконування обов'язків голови ВУНРади і вкінці вибір, перевибір чи кооптування членів Президії.

У „Декляраціï" ВУНРади в точці 10-ій говориться:

„В сучасному вирішальному етапі другої світової війни, коли українська територія у своїй переважній частині зайнята Совєтською Росією, а в менших частинах Німеччиною, Румунією і Мадярщиною, ми, Українська Національна Рада, що репрезентуємо волю і єдність Українського Народу, іменем усього його заявляємо, що визвольна боротьба триватиме далі аж до повного здійснення засади самовизначення Української Нації через побудову Суверенної Соборної Української Держави".

Тут слід завважити, що у вищезгаданих і цитованих документах уживається ще дальше назви „Українська Національна Рада", але в протоколах засідань Президії і, наприклад, в Комунікаті Пресового Бюра Всеукраїнської Національної Ради із серпня 1944 року вживається назву „Всеукраїнська". Дехто з учасників події в Києві, а зокрема сот. Петро Войновський, твердять, що вже в Києві УНРаду називали „Всеукраїнською", правдоподібно з уваги на її соборницький склад. Адже у всіх офіційних документах того періоду, які збереглися, уживалася назва „Українська Національна Рада".

Третім документом того періоду злуки є „Плятформа Всеукраїнської Національної Ради", що має дату 1944". Це правдоподібно дата публікації того документу, бо відомо, що вона була складена і узгіднена разом із іншими документами злуки ще в лютому 1944 року.

Платформа ВУНР дуже важлива тим, що вона хоч схематично, проте дуже ясно з'ясовує ціль, програму та суспільно-політичні і економічні питання, за які боролася ВУНРада, залишаючи утотожнення поодиноких питань за майбутніми установчими зборами у вільній Україні.

(Продовження буде)

Історія...

(Закінчення зі стор. 2)

Поділ Европи

Джордж Шулц сказав, що він не погоджується з теперішнім поділом Европи; ствердження його співпадало із заявою президента Реґена перед польсько-американськими представниками. Промови цих обидвох найвищих державних мужів наново порушили питання політики ЗСА супроти післявоєнного поділу Европи між Сходом і Заходом. Найважливіший із поділів стався у Середній Европі, де Совєтський Союз і його воєнні західні союзники не могли погодитися на форму об'єднання Німеччини, а з цим післявоєнні зони окупованої Німеччини були перемінені на дві окремі німецькі держави, кожна пов'язана з опозиційним табором.

Після кільканадцятьрічної відмови прийняття формального існування Східньої Німеччини, уряд Західньої Німеччини і Америка визнали існування східньонімецької держави дипломатично в 1970 році, а в 1976 році підписали Гельсінкську Угоду, яка виключає всякі зміни силою кордонів, що постали в післявоєнній Европі.

Поділ Европи на Східню і Західню, після закінчення Другої світової війни, став головною причиною ворожнечі, яка триває і досі, поміж Совєтським Союзом і урядами західніх демократій.

До вершка ворожнечі між Сходом і Заходом, що її охрищено „холодною війною", дійшло в березні 1948 року, коли комуністи в Чехо-Словаччині, намовлені Москвою, зробили переворот у Празі і усунули останній демократичний уряд в цій частині Европи. Це частинно причинилося до створення НАТО, а слідом за тим Москва заснувала т. зв. Варшавський Пакт.

Вибір ген. Айзенгавера президентом Америки

Як відомо, ген. Айзенгавера обрано президентом Америки в 1952 році у великій мірі завдяки тому, що він заповідав політику „відсунення назад" комуністів, тобто Совєтського Союзу. Тоді то американці зорганізували радіовисильні „Вільна Европа" і „Свобода", завданням яких було проповідувати ідеї визволення серед народів, поневолених совєтським узурпатором.

Але після передчасної і невдалої революції в Мадярщині 1956 року, вже менше говорилося про можливість змін у Східній Европі. Вашінгтон тоді започаткував цього роду політику що хоч Америка співчуває важкому положенню народів поневолених Москвою, але вона не може зробити ніякого кроку, щоб виступити проти того поневолення, бо це могло б спричинити початок третьої світової війни. Уряд Кеннеді був дуже затурбований й із-за побудови Східньою Німеччиною муру між Східним і Західнім Берліном в 1961 році, яким ще більше здраматизовано поділ Европи, але рішив не починати жадної акції, щоб його знищити.

Президент Линдон Джансон, дораджуючи політику поступових змін у Східній Европі, започаткував політику „будови мостів" з країнами, що опинилися під володінням Москви. Наслідком цієї політики ці країни мали б повільно звільнятися від їхнього кремлівського „опікуна". Найбільше з цієї політики користала Румунія, яка у багатьох випадках веде свою „незалежну" від Москви політику, як рівнож Польща до часу встановлення воєнного стану в 1981 році, а від недавнього часу, Мадярщина.

Але інвазія на Чехо-Словаччину в 1968 році виявила небезпеку для тих комуністичних країн, режими яких стали „надто ліберальними". Ліберальна політика польського комуністичного режиму, що дозволив на організацію вільної профспілки (юнії) „Солідарність", яка у своїй діяльності пішла так далеко, що стала загрожувати комуністичному режимові. А це причинилося до встановлення воєнного стану.

Стосунки між ЗСА і СССР за през. Ніксона

Уряд президента Ніксона в основному вів примирливу політику щодо Совєтського Союзу, думаючи, що цим робом Москва почне злагіднювати свою контролю над країнами Східньої Европи. Ця примирливість політики причинилася до заключення Гельсінкських угод, проти чого сильно виступав Реґен.

Уряд президента Картера оминав суперечок із Совєтським Союзом, не торкаючи питань Східньої Европи, та намагався вести політику добрих відносин з цілим комуно-московським бльоком. Але ця політика закінчилась із хвилиною, коли уряд СССР окупував Афганістан.

Політика през. Реґена супроти Москви

Джордж Шулц обороняє намагання президента Реґена, який бажає договоритися зі Совєтським Союзом, щоб створити „стабільність в атомову добу".

„Навіть, хоч наші пропозиції Совєтський Союз відкинув в останньому часі, — заявив Шулц, — проте ми мусимо спиратися на нашу силу.

І це правильне заложення, — додамо від себе, — бо з Москвою можна говорити тільки і виключно з позиції сили.

Л. Ґулавська — новий правник в Дітройті

Приємно нам поділитися з українською громадою вісткою про нашу українську молодь, про її успіхи, про її здобутки.

Ось активна серед нашої молоді Ліда Віра Юрків-Ґулавська закінчила правничі студії та, осягнувши докторат права, збільшила число українських адвокатів у Дітройті. Вона теж склала стейтовий адвокатський іспит і як повноправний адвокат працює у фірмі Портнер і Стін П. С., яка займається виключно технічно-індустріяльними справами.

Ліда Віра Ґулавська

Ліда народилася в Дітройті 25-го листопада 1958 року в родині відомих громадських діячів Юрія і Зіновії з Волощуків, Юрків. Початкову й середню освіту здобула в українських школах парафії Непорочного Зачаття у Гемптремку. Середню школу закінчила з відзначенням, а також у школі українознавства здала матуру з таким же вислідом. Вищу освіту почала у Вейнському університеті й осягнула там ступінь бакалявра з політичних наук і відразу ж вписалася до Дітройтського коледжу права, де цього року здобула докторат права, що й дало їй можливість вибрати собі за фах адвокатуру.

Ліда ще з студентських часів цікавилася громадськими справами була активною в Пласті, Студентській Громаді, а з роками теж у місцевій клітині УККА, співпрацюючи у місцевій радіогодині „Українська Година" як редактор і диктор її англомовної частини.

Сьогодні Ліда є членом керівних органів Українського Культурного Центру, УККА — південносхіднього Мишиґену та головою Едукаційної комісії кредитівки „Будучність". Є вона теж членом Товариства правників.

Завжди зацікавлена громадськими справами, ініціятивна й готова взятися за всяке діло, що може принести користь українській громаді, Ліда як адвокат буде, напевно, корисним членом нашої спільноти у Дітройті.

Брат Лідії — Євген невдовзі закінчить університетські студії, а наймолодша сестра Уляна, студентка прімед, з широким зацікавленням загально-громадськими справами, активна в ТУСМ-і та в Комітеті „Дахів".

Чоловік Ліди, Йосиф Ґулавський, після закінчення студії кібернетики став менаджером у фірмі „Кріейтів Інформейшен Сервісес".

П. Рогатинський

Чи слід...

(Закінчення зі ст. 1)

суперечки", може сповидно навіть „виграти" дебати, але чи якраз „наломання язика" найбільш відповідає президентським кваліфікаціям, — це ще велике питання. В пресі не раз згадується, що гіпотетичні дебати поміж, наприклад, інтелектуалом Адлеєм Стівенсоном і людиною акції генералом Двайтом Айзенгавером напевно були б, на перший погляд, „корисніші" для А. Стівенсона, але чи Стівенсон був би кращим чи відповіднішим Президентом від улюбленого американцями Айка, — це дуже сумнівно.

Адже Президент має далеко важніші справи для полагодження, ніж тратити час на довжелезні і кількакратні діялоги з колишнім віцепрезидентом, хоч цьому останньому вони дуже потрібні, щоб зменшити прірву поміж передбачуванням, як досі — „лявінним" успіхом Президента під час президентських виборів, — кажуть аналітики передвиборчої компанії.

ЗЛИВНИЙ ТРОПІКАЛЬНИЙ ДОЩ в Сеулі, Південна Корея, і околицях спричинив великі матеріяльні школи, втрату життя і майна. Понад 80 осіб загинуло, багато сотень осіб треба було перевести до сусідніх місцевостей гелікоптерами до шпиталів, тисячі осіб втратили дах над головою. Американські військові частини, спільно з південнокорейськими вояками, допомагали населенню рятувати їхнє майно і життя.

Новий лікар-дентист М. Кулик

Вже понад один рік провадить свою дентистичну практику в Пармі, Огайо, наш молодий професіоналіст д-р дентист Михайло Кулик.

Він народився 3-го листопада 1955 р. в родині д-ра Михайла і Орисі з Нагаєвських Куликів. Сердню школу Норманді в Пармі закінчив у 1972 році. Перед-дентистичні студії проходив він у Іллинс Й Бенедіктін коледжі, які закінчив в 1979 році. Того ж року був прийнятий на дентистику в Кейс Вестерн Різерв університеті в Клівленді і в 1983 році закінчив їх, осягнувши диплом доктора дентистики.

З 1-го липня 1983 року провадить практику загальної дентистики при 1220 Вест Плезант Веллі рд. в Пармі.

В 1977 році Михайло одружився з Іреною Мудрак і вони є батьками двох дочок Орисі і Лесі. Д-р Михайло любить спів і є членом церковного хору при парафії св. Андрія. Він теж любить спорт і городництво.

М. Д.

Знавець...

(Закінчення зі стор. 1)

хаємо слів проф. В. Ревуцького з великим зацікавленням та вони наповняють нас оптимізмом, що український вільний театр може мати майбутнє і в Канаді і в ЗСА.

Наразі, однак, зможемо вже невдовзі наші інформації про розквіт українського театру в минулому, із підготованої проф. В. Ревуцьким монографії.

Тут ділові інформації про це видання дає нам накінець нашої розмови д-р Гілярій Чолган, сам ентузіяст його і автор театральних п'єс. Тепер після остаточного узгіднення тексту з Й. Гірняком книжка іде до друкарні з мистецьким оформленням Ореста Слупчинського — Ґоґа і незабаром появиться вже оголошення про її передплату та розпічнеться інтенсивна акція на збірку гроша на її видання. Книжка коштуватиме 20 долярів і буде мати крім тексту біля 70 світлин із багатої збірки театральних світлин Й. Гірняка та його дружини. Монографія появиться у Видавництві Українських Письменників „Слово" і вже тепер можна посилати датки на покриття коштів видання до „Самопоміч" в Ню Йорку на конто монографії.

Надіємося, що ця нова книга про український театр і його найкращих творців знайде широкий відгук і підтримку в нашій громаді.

Помер професор Яків Кльований

У четвер, 12-го липня ц. р., в Клівленді, Огайо, помер після тяжкої довголітньої недуги св. п. проф. Яків Кльований. Покійний народився 22-го жовтня 1904 року в Харкові. Молодим юнаком пережив всі страхіття російсько-большевицької окупації України в 1920-их роках. Після закінчення середньої і вищої освіти, Я. Кльований викладав українську мову і літературу в середніх школах і інститутах.

Під час сталінського терору і штучного голоду в 1932-33 роках він втратив майже всіх членів своєї родини. В 1936 році Я. Кльованого заарештував НКВД і вислав його поза межі України. З вибухом Другої світової війни він знову опинився у Харкові, а після німецької окупації поїхав до рідного Києва, де запізнався з О. Ольжичом і вступив до до Націоналістичного Руху під проводом полковника Андрія Мельника.

Яків Кльований активно працював у розбудові українського культурного й політичного життя у поневоленій Гітлером Україні. Під час масових арештів громадських і культурних діячів України німецькими окупантами в 1943 році він якимось чудом врятувався від гітлерівських сатрапів, а після війни в Европі в травні 1945 року знову майже в останній хвилині оминув примусову репатріяцію до сталінського пекла.

Після його переїзду до ЗСА і поселення в Клівленді в 1952 році проф. Я. Кльований негайно включився в українське громадське життя. Заробляв на насущний хліб, працюючи по фабриках, бо вже не мав сили вивчити англійську мову, щоб продовжувати свою професійну працю в школах Америки. Натомість проф Кльований був довгими роками учителем української мови, літератури й історії і директором „Рідної Школи" при українській православній церкві св. Володимира в Пармі, Огайо.

Від 50-их років він був членом управи, а згодом, протягом кількох років, головою Відділу ОДВУ в Клівленді. Коли він не міг вже виконувати ніяких функцій, Головна Управа ОДВУ наділила його почесним членством. Покійний був членом Управи Українсько-Американського Спортового Клюбу „Львів", бо вірив, що тільки „в здоровому тілі здорова душа".

В 60-их і до кінця 70-их років він був також членом Управи Українських Злучених Організацій Великого Клівленду. Також належав до УНС. Проф. Кльований був членом Управи Комітету УАПЦеркви Св. Тройці, як також був редактором Ювілейного Збірника з нагоди 25-ліття існування парафії.

І так дуже скромно без погоні за почестями працював він у Клівленді і жив надією що ще побачить рідний край і свій народ, який він безмежно любив, вільним. Та, на жаль, не дочекався того радісного довго очікуваного дня. На 80-му році свого трудолюбного життя проф. Кльований відійшов у вічність.

У вівторок, 17-го липня ц. р., о. митрофорний протоієрей Степан Ганкевич, настоятель української православної церкви св. Володимира в Пармі відслужив Панахиду за спокій душі великого сина соборної України Якова при участі великого числа громадян, друзів і знайомих Покійного. Після Панахиди Покійного прощали проф. М. Пап від ОДВУ, і М. Якимцов від батьків учнів проф. Кльованого.

В середу, 18-го липня, відбувся величавий похорон з церкви Св. Тройці, якої Покійний був парафіянином. Панахиду й Службу Божу в намірення Покійного відслужили о. Ганкевич і о. Богуславський, настоятель Св. Тройці. Обидва отці виголосили зворушливі проповіді про св. п. Я. Кльованого.

Тіло Покійного похоронено в українській дільниці Гайтс Семетері в Бруклині. Був понурий день. Тільки на самому цвинтарі проблиснуло на кілька хвилин золоте проміння сонця. Над могилою прощали Покійного ред. С. Кікта від Українського Музею-Архіву і УЗО, а д-р Д. Павлишин від Націоналістичного Руху, який вказав на тих 7 мільйонів краплин дощу, які символічно репрезентували замучених голодом кровожадною Москвою 7 мільйонів українців. Від церкви Св. Тройці прощав Микола Білоконський.

З огляду на те, що Покійний не залишив по собі ближчої родини, похороном зайнялися члени Управи Відділу ОДВУ: Микола Петрівський з дружиною Аллою, д-р Андрій Жгута та Маруся Попович з Українського Золотого Хреста й інші.

В сороковий день смерти проф. Кльованого 21-го серпня ц.р. ввечері о. Юрій Галиця з церкви св. Володимира відправив Панахиду в тій церкві. ОДВУ дуже вдячна о. Юрієві за цю прислугу. Після Панахиди відбулася тризна з участю чисельних приятелів Покійного.

Управа ОДВУ в Клівленді складає щиросердечну подяку митрофорному протоієреєю Степанові Ганкевичеві і о. Євгенові Богуславському за величаві похоронні відправи (без жадної винагороди) і за зворушливі слова прощання; Якову Сідельникові за похоронні церковні співи.

Управа ОДВУ вдячна численним людям доброї волі, що склали свої щедрі датки на покриття видатків похорону.

Проф. М. Пап

